

zda gradov. Te neznosne tedanje kmetijske razmere so porabili nekateri brihtnejši kmetje, ki so se povzpeli do prepičanja, da je kmet ravnotako človek iz duše ter telesa, kot njegov krvosredni graščak, postavili so se na čelo opravičenemu nezadovoljnim kmetom, jih organizirali ter družili v skupine in hujkali na nasilni odpor proti graščinskim krvnikom in mogočnjakom. Kaka je bila ta organizacija srednjeveških kmetijskih uporov, je znana. Ni bila globoko premišljena, ne izvedena podrobno, temeljila je le na žrjavici obnega nezadovoljstva in hujskanja napram vsaki višji oblasti; prebridko je podlegla stari in mogočni organizaciji graščinskega meča, vojaške sile in vislice. Naši pradedje so se kot samostojni kmetje postavili s slabo oboroženo silo po robu graščakom in njihovem vojaštvu. Samostojna uporna kmetijska stranka, ki je sprejemala in pripuščala v svoje okrilje samo in edino le nezadovoljne in nahujskane kmete, je morala skloniti svojo glavo premoči dveh združenih stanov: graščakov in vojaštvu. Tem uporom so sledili novi okovi kmetijske brezpravnosti. Ne, nikakor ne nekaj enakega, ampak sličnega in podobnega srednjeveškim tem kmetiskim uporom pripravljala se tudi v naših najnovejših časih z razširjanjem Samostojne. Narodna tlaka in davčna desetina v stari Avstriji, krvavi valpetov bič izza dobe vojne, neznosna draginja, slaba valuta in pomanjkanje najpotrebnejšega sedaj po preobrtu, vse to je rodilo in širi občno nezadovoljnost in silo na odpor med kmetiskim ljudstvom. To nezadovolje med kmeti porabili so nekateri kolovodje nezadovoljnežev, po prikrepu Mrmolje iz Vrtojbe, Ureka iz Globokoga, in Drogenika iz St. Jurija, ki so si postavili nalog, igrati vlogo kmetijskih cesarjev — Gubcev. Da bi se ti možakarji povzpeli do vsaj začasne vodilne časti med kmeti, romajo iz kraja v kraj, zbirajo neuko ljudstvo, zabavljajo čez vladu, vojaštvo, davke, duhovnike in Korošce, ki nas je baje izdal in prodal Srbom. Kričijo po shodih s srednjeveškim klicem: Le vkup, le vkup, uboga gmajna, mi te hočemo rešiti, osamosvojiti in postaviti na noge! Le kmet in samo kmet sme v našo stranko, kaj nam mar vsi drugi stanovi, četudi so številnejši od nas! To je njih bojni klic. Njih pisani evangelijski pa lahko čitate v njihovem glasilu: „Kmetijskem Listu“, ki je poln srditih osebnih napadov, pa do tal prazen po vsebini, duhu in podtoku, katerega je tako potrebno naše ljudstvo. „Kmetijski List“ je za las podoben komaj pokopanemu „Stajercu“, ki je tudi samo zmerjal in hotel s surovostjo potegniti na svoje nemškutarsko kopito vse naše kmete. Pa ravno s tem, da je kopal nekmetiskim stanom jamo, je sam zdrknul v njo. Kmetje so nekdaš slepo plačevali judežve srebrnike za ptujsko krito, isto delajo v Posavju tudi sedaj, samo da prebirajo v „Kmetijskem Listu“ zabavljanje in blatenje posameznikov. Boste videli in doživeli, zapeljani kmetje, da bo po Samostojni nepremišljeno in slabo organizirani odpor proti vsem nekmetiskim stanovom rodil sovraštvo od strani drugih stanov. Socialni demokrati in liberalci se vam smejejo, ker vas vidijo, kako se ravstate in se razdvajate med seboj, da boste slednjič vsled tega medsebojnega strankarskega boja oslabei in podlegli. Liberalci in socialisti vas ne svari, vas pustijo v miru ali celo hujskajo proti Kmečki Zvezi, samo da bi lažje zlomili poprej med seboj edino in močno kmetško silo, ki je bila bratsko organizirana v Kmečki Zvezi. Kot nekoč srednjeveški graščaki, pletejo vam v tem boju med Samostojno in Kmečko Zvezo liberalni advokate in socialisti vrv, s katero vas bodi s časom potegnili za svoje za kmeta pogubne tabore. Kjer se pripravata dva, ima tretji dobiček in ta tretji sta: liberalci in socialisti. Pomnite tudi to, da kolovodjem te

„Samostojne“ ne gre za zboljšanje kmetijskih teženj, ampak za lasten dobiček, čast in povzdig na poslanski stol. Kako je cesarju Samostojne Mrmolju pri sreču previsoka dohodnina in kmetijski davki sploh, pa vam naj svedoči njegova izjava, katero je podal vladi v Beogradu, ko je bil tje kaj pozvan kot kmetijski strokovnjak. Bahal se je uradno, da ima on na 5 oralih svojega posestva letno 30.000 K (trideset tisoč kron) čistega dobička. Ta njegova izjava bo služila za podlago obdačenja vseh kmetijskih posestev. Ako pridobičari eden toliko na majhnem posestvu, zakaj bi drugi ne, si bo mislila vlada in po tem receptu predpisovala davke drugim kmetom. Kakor in kakšen cesar, taki so tudi in morajo biti njegovi ministri, ki kričijo po shodih kot jesiharji, kažejo svoje žulje, v sreču pa se posmejujejo nezadovoljnemu ljudstvu, ki lahkomišelnost verjame njihovim hujskarijam. Pa prišel bo čas, ko se bo godilo s Samostojno isto kot nekoč z goriško Vrtojbo, ki je pokapala svojega rajnega župnika. Kmetško ljudstvo bo uvidelo, da je Samostojna bila samo vaba za liberalno torbo. Nekaj od teh zapeljancev bo iz trmoglavosti se zateklo v Spodnjo Vrtojbo k liberalcem, drugi se bodo vrnili v Zgornjo, v Kmečko Zvezo, ne liberalci in ne klerikaleci pa bodo se podali na pokopališče socialnih demokratov. Tako je bilo v Mrmoljevi Vrtojbi in tako bo z njegovo Samostojno. Tozadevna znamenja so že na nebu liberalnega časopisa, ki ne oporeka, se ne bori proti tej stranki, ampak jo hinavsko laskavo hvalisa, da se jej pravočasno prikupe in ob njenem razdoru pobaše svoj del v svojo malho. Ustanovitelj te stranke je za nas tuje in begunec Vrtojbečan. Ta begunec bo še enkrat tudi odstavljen in pobegli car Samostojne. Kar je preveč njegova, novotarskega in prepirosipnega, je slabo, slaba in trhla je tudi tujčeva — begunska stranka „Samostojna“!

Nove smeri v vinoreji.

Naše štajersko vinarstvo je imelo pod bivšo našo mačebo, staro Avstrijo, težko stališče. Trpelo je vsled konkurence južnih pokrajin, posebno pa Ogrske, ki so proizvajale pod mnogo ugodnejšimi klimatičnimi razmerami mnogo ceneje in preplavile s svojim cenim blagom naše naravne odjemalne kraje, alpske dežele. Da si je naš vinogradar v drugi polovici vojske gmotno primerno opomogel, je pripisati odpadu te konkurence in je bil le začasni pojav.

Stališče našega vinarstva pa tudi danes, pod novimi državnimi razmerami nikakor ni posebno nadolopno. En del konkurenčnih dežel (del Ogrske, Goriške in Primorje) je sicer odpadel, računati pa moramo z dejstvi, 1. da Jugoslavija prideluje več vina, kakor ga sama potrebuje; 2. da bo izvoz v Nemško Avstrijo, katera je dozdaj konzumirala dve tretjini do tri četrtine našega vinskega pridelka, tudi za slučaj, da se izvozne razmere uredijo za nas kar najbolj ugodno, kolikor toliko otežkočen; 3. da bodo proizvajalni stroški pri nas vedno višji, kakor v ostalih vinorejskih pokrajinah Jugoslavije, ki pridelujejo pod ugodnejšimi vremenskimi razmerami.

Predpogoj za obstanek našega vinarstva je, da nas država primerno ščiti pred inozemsko konkurenco in da nam omogoča izvoz v današnjo Nemško Avstrijo, katerega začasno ne moremo pogrešati, dokler se naše vinarstvo ne preustroji.

Ce se ta predpogoj izpolni, se mora upoštevati konkurenca, ki nam jo bodo povzročale naše jugoslovanske pokrajine in vprašanje je, če nam bo mogoče

pod danimi razmerami vspešno tekmovali z vinarstvom Dalmacije, Slavonije in Bačke-Banata.

Na prvi pogled bi se moralo to vprašanje zanimali, že iz vidika vremenskih razmer, ki so v nave denih pokrajinah vinarstvu pač mnogo bolj ugodne, nego pri nas in ki zdatno olajšajo in pocenijo proizvodnjo. Ce se pa razmere vsestransko ogledajo in upoštevajo vse mogoče čimbenice, se pride do čisto drugega zaključka.

V prvi vrsti je finost in zlahnost cvetlice (bukice), v drugi vrsti finost in zlahnost kislobe, ki so lastna le našim vinom v tako visoki meri in bi se dale izkoristiti v naše svrhe. V tretji vrsti je uporaba svežega grozdja, ki vsaj deloma lahko mnogo pripomore k večji rentabilnosti vinarstva. In te tri čimbenice nam nudijo podlago, na katero brez pomislekov lahko zgradimo svojo vinorejo dobičkanosno v okviru Jugoslavije.

Ne da bi hotel vprašanje v dosego navedenega smotra izčrpljivo obravnavati, usojam si v naslednjem podati le nekatere smernice za postopanje v prehodni dobi, prepuščaje končno rešitev vsem merodajnim krogom v nadaljni pretres in posvetovanje.

Ce hočemo izrabiti finost in zlahnost cvetlice, ki jo dosežejo nekatere vrste naših vin, moramo pred vsem posvetiti večjo pozornost pridelovanju kvalitativnih vin, kakor je zahteva svetovni trg — kar sicer ni novo, pa vendar dosedaj premalo upoštevamo. Znano je, da so nekatere vrste sortnih vin iz ljutomersko-radgonskih, pekrskih in haložkih goric lahko že do vsihdob vspešno tekmovali z najboljšimi spodnjeavstrijskimi, renskimi in drugimi vini in da so jim večkrat pri razstavah in drugih priložnostih najboljši poznavalci dajali prednost. Manj ali pa nič znano je pa dejstvo, da šampanje (penice vino), proizvajan iz ene ali druge vrste burgundca (posebno iz modrega burgundca), ljutomersko-radgonskega ali slovenjgoriškega izvora večkrat presega v kakovosti celo pravega šampanjca iz francoske Šampanje (Champagne). Kdork šampanjca kolikor toliko pozna in ve, kaka razlika je kvalitativno med pravim šampanjcem iz vina iz Šampanje in iz vin drugega izvora, bo vedel ceniti veliko važnost tega dejstva za našo štajersko pokrajino, posebno če omenim, da burgundec v celih ormožko-ljutomersko-radgonskih in celih slovenskih goricah (približno na kakih 6000 ha) enako dobro uspeva in daje izhoren „cuvee“ (kuve — vino, iz katerega se izdeluje šampanjec), ki se ne doseže v enaki kvaliteti razven Šampanje.

V duhu vidim naše krasne Slovenske gorice obsejane izključno le z modrim burgundcem, prepričan ne z mnogobrojnimi, dobro oskrbovanimi cestami in železnicami. Skoro jih ni več spoznati! Preje brezpomembne vasice, reprezentirajo se kot majhni, čedni trgi z modernimi stavbami. Iz našega Ljutomera, Ormoža, Radgone, Sv. Lenarta, Ptuja in Maribora pa so nastala središča svetovno priznane jugoslovanske šampanjske industrije. Povsod opažam velepoteznost, red in blagostanje!

Tako nekako bi lahko bilo med Muro in Dravo, Središčem ob Dravi in Lučanami v 15—20 letih, ako razumejo zanimani krogi pravilno tolmačiti klic časa!

Predvsem bi trebalo ustanoviti vinarsko zadrugo za označeno ozemlje, ki bi začasno imela nalogo pospeševati zasaditev modrega burgundca za proizvodnjo šampanjca in skrbeti za to, da bo vsak posestnik, ki nanovo zasađa svoj vinograd, član te vinarske zadruge.

Poleg modrega burgundca pa bi se lahko gojile v navedenem okrožju, četudi v manjšem obsegu in le v najboljših legah tudi druge grozdne vrste za našo

Zavedel se je kmalu, le smrtni strah ga je prevzel tako, da se ni mogel obdržati po koncu. Naložili so ga na drugi voz, ker prvi in njegov voz se je bil prevrnil.

Vso pot do doma je tlakal gospodar s trdim kamenjem sklepov poboljšanja in praznovanja Gospodovega dne. Koj drugo jutro je vzel katekizem s police in si trajno utisnil v spomin poglavje o: tretji božji zapovedi. Spoznal je sedaj, da taisti božji prst, ki je pisal na kamen: Posvečuj praznik! je tudi njega pahnil v vodo in ga takorekoč prisilil do pravega spoznanja volje božje.

Včasna ni bil človek, ki bi bil obkladal in zalagal Boga z dobrimi sklepi samo v sili, za nekaj dni pa zopet gazil po starem blatu greha; ne, kar je enkrat obljubil, je odslej tudi držal. Vsak zapovedan praznik, bodisi štajerski ali hrvaški, se je ravnal po besedah sv. pisma, ki pravi: „Ta dan ne delaj nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina!“

Po tej srečno razvozlani neizgodi je postal Včasna mož pred Bogom in svetom. Bil je kot doslej skrben gospodar in za čast božjo vnet kristjan. Po nedeljah in praznikih je obiskoval znanee in sorodnike, v gostilno se je zmotil le redkokdaj, raznim hrupnim veselicam in zabavam je pa z vso skrbjo obračal hrbet. Krmo je ravno tako lahko spravil, čeravno je praznoval Gospodov dan on in njegova družina. Povrh je še bilo opaziti, da ga je nebo tuintam oblagodarilo za vestno in natančno bogosluzje. Njegov vzgled je blagonsno vplival na okolice. Marsikateri sosed ga je začel posnemati in Včasna se ni nikoli hudoval, ker se ga je svarišno dotaknil prst božji in mu pokazal v mrzli kopeli pravo krščansko smer.

Ponos in dika Včasneve hiše sta bila dva nežno cvetoča nageljna v človeški podobi, domači dve hčerki: Pepca in Tončka. Marsikateri Adamov potomec se je čutil pri pogledu na nju osamelega, srce mu je za-

hrepenelo po družbi lepih, skrbno vzgojenih in petičnih hčera.

Pepca in Tončka ste se gibali v oni dobi, ko začne mladini nekako prazno brezno zevati v sreču in oko željno hrepenenče zre v daljavo, kot bi pričakovalo nekoga. Na zunaj, posebno vpricho strogega očeta, niste nikoli kazali naklonjenosti in potrebe moške družbe; vendar tako za hrbtom starišev je pokukalo mlado oko večkrat preko dovoljenega plota. Očetu še na misel ni prišlo, da ste ga že godni globlji malo opeharili in potihotapili kako pisemce po zaupnih rokah premetene Pustekove Bare na toplo mesto. Deklice je bolelo to vedno čepenje in tičanje doma, posebno v današnjih časih, ko se tudi od mladine zahteva, se jo vabi in kliče na dan in v družbo. Veselice, plesi in podobne zabave so bile za naši znanci le daljna obljubljena dežela, od katere jo je ločila nepregledna puščava očetove stroge vzgoje.

Znali ste se nekako sukati v kolobarju po taktu cestne harmonike domačega hlapca, vendar gostilniškega plesnega tlaka se še doslej ni dotaknila njuna noga. Večkrat ste bili vabljeni na domače prireditve, prosili in rotili očeta, naj jih pusti; a domoljubni oče je ob takih prošnjah dneih odprl katekizem in je čital otrokoma odgovor na vprašanje: Kaj prepoveduje 3. božja zapoved? V drugi točki se tamkaj prišteva med skrunitelje nedelj: pijančevanje, razposajene igre in pregrešne veselice ter druge tem podobne zabave. S katekizmom se je nadležnih prosilk najprej odkrival, in ni se po njegovem prepričanju kršila Boga dolžna čast, ne po nepotrebnem trosil denar in izgubil itak predragi podplat.

Noben denar upanja na poskusposvetaega veselja se Pepci in Tončki tudi v daljni prihodnosti ni bliščal in svetlikal, ker oče se je z leti vedno bolj zabrkaval v zapečni kot in zahteval isto od svojih uživanja željnih otrok. Včasna je že skozi par let kazal Bogu in ljudem, da se natanko in vestno drži na suhem tega, kar je prisegal in obljubljal v smrtni nevarnosti — na dnu Sode!

Nekaj let je minulo za tem, odkar je oče Včasna podprl stavbo tretje božje zapovedi s prav močnimi podporniki. Pa se je vrnil na dom sosedov sin Bertl, izučen trgovski pomočnik. Sosedovi so imeli kos krčme, kjer se je vršil vsako leto pustni ples „bal“, po domače, da se vsi razumemo. Posebno to leto se je obetal mnogoštevilni poset, ker je domači sin Bertl zastavil vse nadebudne mladeniške moči, da bi vsestransko zadovoljil udeležence, po želodcu in sreču.

Nič kaj po volji ni bilo reditelju, ker so mu zagotavljali obisk sami hlapci pretepači in lahkožive dekice; boljši ljudje, posetniki, so se pa skušali odtegniti. Da se je zgledil veseljar pri Včasnovih z vabilom, tega bi nam ne bilo treba še omeniti. Celo to je že vsakdo uganil, da je bilo njegovo vabilo v duhu sprejeto od Pepce in Tončke, odbito pa od očeta in nekako za na pot mu je še bogaboječ hišni gospodar obesil cele butare dobrih naukov iz katekizma in lastne, mokre izkušnje.

Pustni ples in veselica sta se bližala z vso brzino, za Pepco in Tončko mnogo prehitro, ker jima pri vsej prebrisanosti in iznajdljivosti še ni vzšla zarja dovoljenja od očetove strani. Vsa bolj odrasla vaska mladež se je že pomenkovala o prireditvi, zatrdjeval pohod od moške in ženske strani. Sivalni stroji so drdrali noč in dan, ker so se kosale plesalke, hoteč prekositi in nadkriliti jedna drugo v obleki. Oč, koliko solz zapostavljenega dekliskega ponosa je kanilo v Pepci in Tončkin predpasnik in na zglavnik pri pogledu na vse te zabavne priprave in pošepetavanje med dekleti in fanti. Kolikokrat ste že naskočili očetovo trdnjavo trdnih sklepov s hudourniki solz in zasedo dobropremišljenih besed, a vsak naval je bil zaman, odbit s ščitom mladini potrebnih naukov. Celo mati se je bojevala v bojnih vrstah hčera, vendar pa moška premoč je vzdržala napad tudi od vseh treh strani.

(Konec prihodnjich.)

pravo finih buteljskih vin, kakor šipona, belega burgundca, zelenčiča itd. A glavno torišče za proizvajanje finih buteljskih vin naj bi pa tvorili mariborski, pohorski in haloški vinorejski okoliši.

Kamniškega muškatočca, pekarske male graševine in šipona ter različnih haloških visokoplemenitih sortnih vin, kakor so se že dosedaj pridelovala, nam nikdo ne more ponarediti in so že kolikor toliko znane na svetovnem trgu. Nekoliko več reklame po inozemskih časnikih in vzorna skladišča teh vin po večjih mestih inozemstva bi jim kmalu zagotovile stalne odjemalce.

V konjiškem delu pohorskega okoliša naj bi se speljalo spet proizvajanje rdečih vin, kakor je to že svojčas bilo udomačeno in je slovelo. Vinarijska črna (kavka, vranek itd.) bi lahko tekmovala z drugimi rdečimi vini že zaradi svojega posebnega, ljubkega bukeja. Tudi za te okoliše naj se ustanove vinarske zadruge, ki naj določijo grozdne vrste, katere se naj zasajajo. Čim manje vrst, tem lažje bo delo in tem lažje se bo razpečalo vino. Stremeti se mora za tem, da se v vsakem okolišu goji le ena vrsta vina za vinski trg, s tem pa ni rečeno le iz ene sorte. Če so dajo dve sorti v primernem sorazmerju, kateri se v svojih lastnostih vsestransko spopolnite, boljši produkt; tako n. pr. mala graševina z zelenčičem itd.

V Halozah pa se bo lahko pridelovalo v manje znamenitih legah poleg finih vin tudi vino za režnjo z vini iz južnih krajev, ki jim primanjkuje kislobe. V to svrhu se bo uporabilo vrste, ki veliko rde, imajo precej kisline, a malo alkohola. Morebiti bi kazalo zasajati v to svrhu beli ranfol, kavčino in druge vrste. Grozdne vrste se bodo morale izbrati po dosedajšnjih izkušnjah. Taka vina bodo služila tudi za lokalni trg.

Glavno torišče vin za režnjo z južnimi vini pa bo naš brežiški ali bizeljski vinorejski okoliš, kjer so razmere kar za to usvarjene. Bizeljska modra kavčina za režnjo s težkimi črnimi dalmatinci in bizeljski plavec za režnjo z belim vinom iz juga bodo iskani dve sorti vina in tudi dobro plačani.

Tudi tukaj bodo morala prevzeti vinarska za druga stvar v roke in seznaniti vinske trgovce z blagom, ki bo obojestranska vina spopolnilo in omililo v svojih ekstremnih lastnostih, jih naredilo prijetneje in povečalo njih konsumni krog.

Vino za režnjo se bo deloma lahko pridelovalo tudi v celjskem vinorejskem okolišu, kjer boste mogoče sorti peček in vrbovec dajali tozadevno blago.

Z navedenim pa nočem reči, da bizeljski in celjski vinorejski okoliši nista deloma tudi sposobna za pridelovanje boljših vin za buteljke. Znane so nekatere vrste bizeljskega, šmarčana in drameljskega, ki takisto lahko tekmujejo z drugimi našimi buteljskimi vini. Na drugi strani mi pa tudi ne pade v glavo hoteli ovirati ali preprečevati pridelovanje navadnih vin za lokalni konsum v vseh navedenih vinorejskih okoliših.

Ravno narobe! Sem za to, da se pusti vinogradarju kolikor mogoče prosta roka v njegovem delovanju, a ogrožati se ne smejo pri tem splošne koristi vinarstva. Označiti sem hotel s svojim izvajanjem le pot, ki naj vodi iz krize, ki preti našemu vinarstvu, če se ga primerno ne preuredi. Hotel sem navesti le ideje, o katerih sem prepričan, da bi bile v stanju, če se jih upošteva v vinarskih krogih, poveljno rešiti vprašanje prihodnosti našega vinarstva v okviru Jugoslavije. Vse drugo ostane zadeva področnega dela krajevnih vinarskih organizacij, ki se pa vsekakor morajo osnovati čimprej mogoče, če hočemo ohraniti naše vinarstvo in ga spraviti na pravi tir.

Pri rešitvi vprašanja rentabilnosti vinarstva pa ne smemo pozabiti še ene možnosti izkoriščanja naših vinogradov in sicer porabe svežega grozdja. Pridelovanju namiznega grozdja se bo morala posvetiti vsekakor večja pozornost. Če ne več, pridelati moramo najmanj toliko namiznega grozdja, kolikor se ga potrebuje po naših mestih in trgih. Pripustiti nikar ne smemo, da bi se ga uvažalo v to svrhu iz drugih pokrajin.

Tudi uporaba svežega grozdja za takozvane grozdne kure, na katero me je opozoril ravnatelj državne zdravilišča Rogaska Slatina, g. Herg, je lahko precejšnjega pomena za naše vinarstvo, posebno v okolici zdravilišč in kopališč in bi donasalo okoliškim vinogradnikom lep dobiček. Dobrna pri Celju, Rimske toplice pri Celju, Slatina Radenci, posebno pa Rogaska Slatina pridejo kot take v poštev. V okolici navedenih zdravilišč bi se naj ustanovile zadruge za pridelovanje namiznega grozdja, ki bi pospeševale zasaditev vinogradov z namiznimi grozdnimi vrstami. Za grozdne kure se lahko goje pri nas vse vrste žlahtnine in pa kraljevina (rdeči portugizec). Poskusilo bi se lahko gojiti tudi „biser iz Czabe“, ki že avgusta zori, dočim pride žlahtnina šele v drugi polovici septembra, kraljevina še le oktobra v poštev. A omeniti je, da biser iz Czabe zelo slabo rodi. Ravnatelj dotičnih zdravilišč bi gotovo radi šli na roko za drugam, kar se tiče množine potrebnega grozdja itd.

V smotreni razdelitvi proizvajanja iskati je spas našega vinarstva. V vsakem vinarskem okrožju naj se pridelujejo le one vrste grozdja, ki pod dotičnimi razmerami najbolj uspevajo, po čijih produktih se po največ povprašuje in nam obetajo zaradi tega najbolj ši skupički. Celo zadevo spraviti v označeni tir, naj bo glavna naloga osnovajočih se zadrug.

Vinarski ravnatelj Puklavce.

Slovenci širite naše liste!

Ali so to kmetje?

Preroki in kolovođe „Samostojne Kmetijske Stranke“, ki pa je po besedah „Slovenskega Naroda“ sad liberalne stranke, se bahajo, da so postavili za voditelje kmetov samo kmete. „Domoljub“ piše v svoji 31. številki o teh samostojnih „kmetih“, kako siromaki da so. Poslušajte: Fr. Kalan je trgovec s poljskimi pridelki, Fr. Pustolnik je veleposestnik, ima 118 oralov zemlje, je trgovec in tovarnar žganja; Engelman je pravi, pristni trgovec; Fr. Kržišnik je konjski mešetar; Frane Juvan je bivši tovarnar; Bučar je gostilničar; Zupančič in Slane sta veleposestnika; Hude je trgovec; Ivan Majcan je gostilničar; Makar je trgovec; Klinc je gostilničar; Pučelj je mesar; Tršan je polir in mlinar. Vse te imenuje „Kmetijski List“ kmete. Nobeden od teh — da govorimo po besedah naših samostojnih prerokov — nima žuljavih rok od kmetkega dela.

„Samostojna“ sad liberalne stranke.

Grdo je, če otrok taji svojega očeta. To dela sedaj Samostojna Kmetijska Stranka. Ona je otrok stare liberalne stranke. A „samostojneži“ tajijo svojega očeta in bi radi za sedaj zbrisali vse rodbinske znake, ki vežejo liberalce in „samostojneže“. Da pa bo ljudstvo spoznalo, da „Samostojna“ ni nič drugega nego otrok liberalne stranke, znači glasilo liberalne stranke „Slovenski Narod“, ki je v svoji številki dne 5. septembra 1919 v notici: „Se globejše v anarhijo“, zapisal med drugim tudi to dragoceno priznanje:

„Kmalu bo treba vprašati, ima li naša (liberalna) politika še kaj resnosti v sebi, ali pa je samo predpustna šala. Videti je, da je napredna (liberalna) slovenska stranka zašla v čudni položaj, da se razkroja kolikor največ v najdrobnejše kosce. Če bo šlo tako naprej, bota stranka rodila vsak dan kako novo strančico, tako da iz samih takih strančic ne bomo imeli nikjer izhoda. Stranka je skušala dobiti privržencev med kmeti. Sad tega je neodvisna (Samostojna) kmetijska stranka. Tako vidimo, da se kruši (liberalna) stranka na vseh straneh, krulila pa se bo še bolj, ko bo enkrat tista masa, katera pripada k slojem, ki tvorijo takozvani srednji stan, prišla do prepričanja, da v stranki nima nobene podpore.“

To stoji črno na belem. Zapisal je te vrste ljubljanski glavar liberalne stranke. Ugotovljeno je, da so liberalni advokati, profesorji, tovarnarji, verižniki, in vojni dobičkarji zagledali povzročili ustanovitve „Samostojne Kmetijske Stranke“, ker si sami ne upajo več med kmetko ljudstvo. Preroki, kitridijo, da Samostojna ni izšla iz liberalne stranke, torej lažejo. Z lažjo bi radi preslepili naše dobro ljudstvo ter ga speljali polagoma v liberalni tabor.

Boljša prihodnost našega kmeta.

Vsa Količkarji višji uradnik rabi za usposobljenje v svojem poklicu, katerega potem izvršuje celo življenje, najmanj 12 let, ne v števili ljudskošolske izobrazbe. Vsak obrtnik se mora učiti svoje stroke 4 do 5 let. Le našemu kmetu bi naj zadostovala malenkostna sedemletna ljudskošolska izobrazba? Ne! Naš kmet ne sme biti dobro podkovan v samo eni stroki, kakor uradnik in obrtnik, ampak v skoro vseh. Kmet bi moral biti: politik, jurist, trgovec, živinodržavnik, poljedelec, vinogradnik, kletar, sadjar, čebelar, bmeljar, gozdar itd. Kmetko življenje, delo in napredek zahtevata v sedanjih časih, da so kmetu vsaj deloma poznana vsa kmetko-znanstvena in strokovna polja, ki bi mu naj pomagala pri povzdigi kmetijstva. Predvsem se sedaj v novi Jugoslaviji zahteva od kmeta, da je pameten politik. Naša država je nova, brez pravih, novih, kmetu koristnih postav. Kdo dela in ustvarja nove postave? Naši državni poslanci v Beogradu. Kakšni bodo naši bodoči politični zastopniki kmetkega stanu, take bodo tudi postave glede kmeta in kmetijstva. Radi tega dejstva pa je res nad vse nujna potreba, da se naše kmetko ljudstvo zana za politiko, da bo znalo res samo odločiti, komu bo zaupalo prihodnjo ustvaritev postav v Jugoslaviji. Za politično probujo, izobrazbo in navdušenje pa skrbijo med našimi kmeti naša Kmetka Zveza, ki prireja ob nedeljah in praznikih politične shode po vseh župnijah. Sveta dolžnost našega kmetkega ljudstva je, da se teh shodov udeležuje polnoštevilno in z zanimanjem, da bo znalo ob času volitev ločiti med dobrim, slabim in pogubonosnim za kmeta. Kmetje, ako hočete poslati po prihodnjih volitvah v Beograd odposlance, ki bodo s srcem in delom na strani kmeta, potem si morate biti po govori in razpravah, ki vam jih nudijo voditelji Kmetke Zveze, na jasnem: Kaj li zastopa, dela in za kaj se poteguje Kmetka Zveza? Kako škodljiva in pogubonosa da je za še dokaj neuko kmetko ljudstvo hinavsko-liberalna in nemškutarska „Samostojna.“ Kako nesprejemljiva da je za kmeta Jugoslovanska demokratska (liberalno-advokatska stranka) in stranka socialnih demokratov, ki kopljejo grob ravno kmetu.

Dejstvo in izkušnja nas učita, da kmet brez vinogradov, ki je navezan samo na njivo in travnik,

pridela na posestvu le toliko, da plača davke in prehrani sebe z družino. Zakaj je pri nas kmetijstvo tako staroversko, starokopično in brez pravih bogatih dohodkov, kot n. pr. na Češkem in Moravskem? Ker obdeluje pri nas kmet polje in travnik ravnotako kot njegov srednjeveški praded, ki je robotal in tlačnil nemškemu graščaku. Vzrok nazadnjaštva na polju kmetijstva je pomanjkljiva ali sploh ničeva strokovna izobrazba našega kmeta. Ljudska šola ni nudila doslej našemu kmetu v strokovnem oziru nič. Naša država bo morala v najbližji prihodnosti skrbeti za to, da se bodo kmetki otroci v zadnjih šolskih letih učili nekaj o naprednem kmetijstvu, vino- in živinoreji. Pa to še ne bo zadostovalo, ker otrok je pač otrok, dokler ne pride v 16., 17. in 18. leto. Naši kmetki fantje in dekleta se bodo morali pripravljati za svoj kmetki poklic v raznih kmetijskih, vinorejskih in gospodinjstvih šolah. Mi Slovenci že imamo precej takih šol, pa naše kmetko ljudstvo se vse premalo zanima za le-te šole. Kmetko izobrazbo zadevne šole se bodo pri nas pomnožile in sveta dolžnost vsakega našega kmetkega očeta in matere bo, da pošljeta svojega prihodnjega, mladega gospodarja in gospodinja v kmetijsko, oziroma gospodinjstveno šolo. Denar, ki ga bo izdajal kmet za kmetijsko izobrazbo svojih otrok, ne bo izvržen zaman, ampak se bo obrestoval tisočerno pri potrebnih moderni prenosni naših njiv, travnikov, gozdov in vinogradov. Saj lahko vidi vsak naš kmet že sam, kake da so kmetije onih kmetov, ki so obiskovali kmetijske šole in onih, ki kmetujejo brez te izobrazbe. Ako hočemo, da naš kmet ne bo več izroččen na milost in nemilost raznih prekupcev poljskih pridelkov, ki si polnijo svoje žepce s kmetko-krvavimi žulji, ampak da bo zmogel, vreči svoje pridelke na svetovni trg kot Čeh, kjer bo določal cene svojim pridelkom kmet sam, ne pa trgovec-milijonar, se bo moral šolati ter izobrazevati v kmetijskih šolah. Le v svoji stroki dobro izobražen kmet ne bo delal samo za prehrano svoje družine in za davke, ampak tudi za zanj potrebni dobiček. V kmetijskih šolah bi pa se naj naš kmet izšolal tudi v zanj potrebni juridični znanosti, da ne bo po nepotrebnem slepo orodje advokatov. Temeljita politična izobrazba, kmetijske in gospodinjstvene šole bi naj bila boljša prihodnost našega kmeta!

Amerikanci.

Letošnja jesen nam je pripeljala ptiče-selilce posebne vrste, od vseh strani in po vseh potih se naši izseljenci „Amerikanci“ vračajo v domovino. Vidiš jih na vseh železniških križiščih — utrjene, delavne postave, začudeno gledajo okrog na novi svet, ki se je ustvaril tekot njihove odsotnosti. Če vprašas, zakaj so se vrnili, ti bodo najbrže odvrnili, da radi velike draginje in zaslužka. V stari domovini upajo zdaj dobiti zaslužka dovolj in ne bo ga treba več iskati tam po Ameriki. In življenje je sedaj v Jugoslaviji veliko bolj po ceni kot v Ameriki. To se nam zdi čudno, saj vendar pri nas vse kriči radi draginje. Amerikaneec ti pa hitro pojasni: „V Ameriki dobim za en dolar 1 jajce, tukaj dobim za en dolar 61 jajce.“ Amerikanski dolar ima namreč pri nas strašno visoko ceno, menda se dobi zanj že 67 K. Amerikaneec, ki si je prislužil v Ameriki recimo 2000 dolarjev, je pravzaprav še revež. Ako se pa s tem denarjem vrne v Jugoslavijo, dobi zanj 134.000 K in je že takorekoč bogataš. Kdor si je prislužil 20.000 dolarjev, je pri nas že več kot milijonar. Pravijo, da je neki pristni Amerikaneec, trgovec z zlatino, naredil izlet v Evropo, obiskal tudi Dunaj, kjer je hotel bivati en teden in je za to določil 2000 dolarjev. Računal je po amerikanskih cenah in menil, da bo s tem denarjem lahko živel jako dobro: vsak dan zapravi okrog 286 dolarjev. Ko je pa denar premenjal v krone, se je prestrašil. Dobil je čez 100.000 K in tega na noben način ni mogel zapraviti tekot enega tedna.

Računati moramo torej z dejstvom, da se bodo vrnilo jako mnogo naših rojakov, kar nas zelo veseli. Vprašati bi se pa tudi morali, kakšen vpliv bo to preseljevanje imelo na naše narodno gospodarstvo, valuto, pa tudi politiko in jasno življenje? A ne samo „Amerikanci“ — prihajati bodo začeli tudi drugi tujci vabljani od zaslužka v naših krajih in pa od kupne moči, katero ima njihov denar. Prišli bodo razni kapitalisti, podjetniki itd. Dobro bi bilo, da mislimo na to že vnaprej in skušamo pravočasno organizirati take dotoke, da nam bodo v korist, ne pa v kvar.

Kako razširjamo naše

časnike.

Novo ali vsaj novoimenovane stranke, ki so po vojski nastale ali se prekrstile, hočejo naše kmetko ljudstvo kar obsuti s svojimi listi. Socialisti vsiljujejo svoj „Ljudski Glas“, demokrati ali liberalci „Novo Dobro“, „Ptujski List“, „Domovino“. Samostojna ponuja „Kmetijski List“. Dobro vedo, da ravno s časniki lahko najuspešneje širijo in krepijo svojo stranko. Kdor čita dalje časa kak list, se mora navzeti njegovega duha in njegovih načel, mora postati pristaša stranke, katere glasilo bere. Kako usodno je to za ves narod! Če bodo naši ljudje brali katoliške liste, smo lahko mirni, da ostanemo odločni katoličani po prepričanju in v življenju. Ako pa jih bodo zastupljali protikršćanski listi, se bodo v mišljenju in življenju odtujili krščanstvu. Zgledov, kako protiversko časopisje spridi dobre družine, imamo na žalost dovolj.

Pristaši Kmetke Zveze, ki nosi na svojem praporu Kristusovo ime in se bori za to, da pridejo v državi in v vsem javnem življenju do veljave verska in